

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

כב.

עין משפט נר מצוה

קב"ט א מ"י פ"ה מהל
עבודת יוה"כ
הלי"ט
ק"ב ב ג מ"י פ"ג מהל
אסורי מצות הלכה
כ:

שיטה מקובצת

א] דמיניה נפקא
לן למליקה עולת
העוף דמצותו למעלה:
ב] ומהשתא דריש ביה נמי
מומלק והקטיר דלגמרי
אתקש מליקה להקטרה
בין לענין: ג] פסולין
בוה ובוה כדמפרש
בגמ': ד] וכשמבדיל ב"ש
שמתמצה כל הדרם ובשעת
לן למליקה עולת
הוא ודוקא קאמר קרא
דלא יבדיל כלל אבל
אשעת מצוי בעי למימר
קרא: ט] לא אתא קרא
דמוהקטיר והקטיר דחילק
וב"ב ג"א דמוהקטיר הוא
נפיק דחילק: י] אבל לעיל
עד סוף ההבור ג"כ שלא
נמצא בס"י:

ואפילו קודם הזאה פליגי וא"ת לרז חסדא ולרזא ורזאי אמאי מוקמי
מתניתין דלא כר"א ז"ר שמעון הא לכאורה מתניתין קודם הזאה
איירי דומיא דרישא דקתני חטאת העוף כיצד הוא עושה מולק ראשו
ממול ערפו ואינו מצדיל ומזה כו' וי"ל דמשמע (א) ליה דמתניתין
פוסל בכל ענין אפילו לאחר הזאה

משום דקא"ר אלעזר ז"ר שמעון
שמעתי שמדליין ומשמע דקאי
אמתניתין וצ"ל לחלוק עליה ור"ת פירש
דהא דקאמר רבי שמעון צ"ל אליקים
מאי לא יבדיל דקרא אינו זרין להבדיל
היינו בשעת מצי' דלדס הוא זרין
וכשמדדיל כל שכן וזשמוציא דס
ובשעת הזאה דוקא קאמר קרא לא
ידיל כלל אבל אשעת מיצוי קאמר
קרא לא יבדיל אין זרין להבדיל
ושציקין לקרא דליהו דחיק ומוקי
אנפשיה ותרזייהו משמעתי מיניה
דמדלפקיה בלשון לאו קריש דשעת
הזאה לא יבדיל ולאסור אף בשעת
מיצוי ואלא אתא קרא דמוהקטיר (ט)
נפקא דחילק הכתוב צ"ל חטאת העוף
לעולת העוף ולכן י"ל דאתא קרא
למימר נמי דשעת מיצוי אס ירנה
לא יבדיל והא דקאמר לא שמיע להו
דר"ש צ"ל אליקים דמשמע שצ"ל לחלוק
על רז חסדא ורזא ורזאי היינו
משום דר"ש צ"ל אליקים אין לחוש
כשמדדיל אחר הזאה עשושה מעשה
עולה בחטאת דמנות חטאת נמי כך
היא דקרא אין זרין להבדיל קאמר
וא"ת ולרז הונא דלמר משמיה דרז
במעילה פסק חטאת העוף (דף טז:
דמיצוי חטאת העוף לא מעכב אמאי
פסלי רבנן כשמדדיל אחר הזאה והא
אין כאלו מעשה עולה דמתחך זכר
בעלמא הוא כדפרישית לעיל ולמאי
דפירשמי יחא דלמא רז הונא סבר
(ט) כרשב"א דפי' קודם הזאה
ופליגי קודם הזאה אבל לפירוש ר"ת

אוחז בראש ובגוף ומוזה. לאחר מליקה הוא הזאה כדכתיב בחטאת
העוף גבי שמיעת קול (ויקרא ה) והוא מדם החטאת וגו': מאי קאמר.
דהא אוחז בראש ובגוף משמע שזרין לאוחז שניהן בתוך קף ידו
ולא סגי ליה לאוחז בראש או בגוף ומנא ליה הא בחטאת: כשהוא

אוחז בראש ובגוף ומוזה אף כאן אוחז בראש
ובגוף ומוזה מאי קאמר הכי קאמר מה להלן
כשהוא אוחז בראש בגוף מזה אף כאן
כשהוא אוחז בראש בגוף מזה אי מה להלן
בסימין אחד אף כאן בסימין אחד ת"ל והקריבו
ות"ק וכי מאחר דנפקא לן מומלק והקטיר
והקריבו למה לי אי לאו והקריבו הוה אמינא
מאי כמשפט כמשפט חטאת העוף ואי משום
ומלק והקטיר הוה אמינא (ב) מה הקטרה
בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של
מזבח השתא דכתב רחמנא והקריבו דרוש
ביה נמי הא חטאת בהמה דאינה באה אלא
מן החולין מנלן אמר רב חסדא דאמר קרא
והקריבו אהרן את פר החטאת אשר לו
משלו ולא משל צבור ולא משל מעשר ביום
מביום צוותו נפקא (ג) כרי נסבה ידו הימנית
מדריבה בר בר חנה נפקא (ד) דאמר רבה בר
בר חנה אר"ש בן לקיש כל מקום שנאמר
אצבע או כהונה אינה אלא ימין ואידך כהונה
בעיא אצבע אצבע לא בעיא כהונה ותנא קמא
ורבי אלעזר בר' שמעון ממול העורף מנא להו
גמרי מליקה ממליקה: בתנאי' ככשר בתורין
פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין
תחלת הציהוב בוה ובוה פסול: גמ' ת"ר
תורין גדולים כשרים קטנים פסולים
בני יונה קטנים כשרים גדולים פסולים
נמצא כשר בתורין פסול בבני יונה
כשר בבני יונה פסול בתורין תנו רבנן
תורים גדולים ולא קטנים שיכול והלא דין הוא
ומה

קשה דאפילו לרשב"א לא פליגי אלא לאחר הזאה וליכא למימר דלרבנן
דמתניתין דזוחים (דף טז:) מיצוי חטאת העוף מעכב דרז הונא
סבר כר"א זרבי שמעון דהא מהדר הש"ס במעילה לאוקמי כל סתמא
דמתניתין כותמיה וי"ל דיעמיד מתניתין דקתני הבדיל פסול קודם
הזאה ואפי' כר"א זרבי שמעון וסוגיא דזוחים דקאמר מתניתין
דלא כרשב"א אמי כרז אדא בר אבהו דקאמר במעילה דלס מיצוי
חטאת העוף מעכב ואיכא רבנן (ה) דפליגי עליה דרשב"א אפילו
לרז הונא דמדקאמר שמעתי שמדליין משמע דפליגי רבנן עליה
וסברי דמיצוי מעכב אבל סתם מתניתין דזוחים אמי כפי' כותמיה
כדפירשנו: ו"ת"ל והקריבו. מה שפירש בקוונטר דאיכא ליה
למימר דרבי ישמעאל אקרא דומלק והקטיר סמיך אין נראה דמומלק
והקטיר ליכא לאוכוחי מיניה דלא נימא איכא דהא איצטרין לראשו
של מוצח אלא מסבא בעלמא אית ליה לרבי ישמעאל דלמול עורף
אקשיהו מדע דלת"ק ורבי אלעזר לא זעו קרא למול עורף אלא ילפינן
במה מליצי מליקה ממליקה: ואידך כהונה בעי אצבע. בסוף
התורה (מנחות פג.) משני ידו הימנית כדי נסבה וצדוף דס חטאת
(זוחים דף טז.) משני תרווייהו (ח) כי הכא ח"ל דלמ"ד דבר הלמד
בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש ז"ל דכדי נסבה וזאה ח"ל חטאת גופיה
ילף בגויה שוה ממזרע דהיינו ימין (ט) צפ"ק דזוחים (דף יג) וצפ"ק
דמנחות (דף יד.) ואם כן היכי מצי למילף עולת העוף מחטאת
מהיקשא דמשפט: נמצא כשר בתורין כו'. אצרייתא דהכא
לא שייך למידק האי נמצא למעוטי מאי כדדייק לעיל אמתניתין
דנמצא כשר בשחיטה פסול במליקה דהך צרייתא אמתניתין קיימא
לפרושי דתורין גדולים כשרים כו' והדר מסיים נמצא כמו שאמרנו
משנתנו ח"ל אבל לעיל לא זרין למתי כלל נמצא דכבר אשמועינן
רישא דשחיטה מן הלאור ומליקה מן העורף ואם שניה צוה וצוה פסול:
שיבול והלא דין הוא. זשום דוכתא ג"ג תרווייהו דשיכול
משמע דאי לאו האי קרא לא הוה אמינא הכי אבל

(א) [זוחים סה. ט] זוחים
לת. מנחות פג. א) יומא
ג. ד) [י"ה ו"ה] ו"ה
(ה) [יומא ג.] זוחים כד:
לת. מנחות י"ג ודף פג.
א] ח) [קדושין ג:]
ט) ז"ל תורים. י) שייך לעיל
דף כא. ט) [וענין תוס'
סנהדרין סה. ד"ה יחא].
ז) ז"ל דטאת. ח) [ועיל
צפ"ק דזוחים דף כד.
ט) [דף כז.]

תורה אור השלם

1. והקריבו אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו. ויקרא טו ו
2. אשר צדה ית את משה בהר סיני ביום צאתו את בני ישראל לקהריב את קרנתיים לזן במדבר סיני. ויקרא לח ו

הנהגות הב"ח

(א) ת"ח (בדף קהוס) ואינו וכו' וי"ל דמשמע להו דמתי' (ג) בא"ד דמוהקטיר הוה נפקא (א) בא"ד דלמא לא הונא סבר כרשב"א דמרוק פלוגתייהו קודם הזאה אבל לפי ר"ת כ"ל וצ"ל וצ"ל ופליגי קודם הזאה נמחק: (ד) בא"ד וזיכא רבנן ודאי דפליגי: (ה) תוס' ד"ה וזרין וכו' משני דתרווייהו כדי נסבה ואי בעית אימא כ"י הכל ונראה:

מוסף רש"י

כדי נסבה. שאל לזרין (טוס' יט) מדי דלא אצטרין למתייה ומיניה ככדי (קדושין ה.) מדריבה בר בר חנה נפקא. וקס"ו לו אכזב או כושה ואין לך בעל אלו שלא נאמר כסן בהקרבן (בבב"ם פח.)

רבינו גרשום

ות"ק וכו' מאחר דנפקא לן מומלק והקטיר. כלומר מאחר דנפקא לן הבלה בעולת העוף מומלק והקטיר מה הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף מליקה וכו' כלומר והקריבו למה לי השתא דכתב והקריבו שדינו מובדל מחטאת העוף דרוש ביה נמי הא ש חטאת הראש בעצמו והגוף בעצמו אף מליקה כו': ידו הימנית מדריבה בר בר חנה נפקא. כלומר ובחטאת בהמה כתוב בה כהונה: ואידך כהונה בעיא אצבע. כלומר אפי' דכתב הקטיר לא נמצא די ימנית עד דכתב אצבע אבל אי כתב אצבע אפי' דלא כתב כהונה משמע די ימנית והכא בחטאת בהמה כהונה איכא אצבע ליה: דלא לישתמיץ קרא וליכתוב מן [בין] התורים או מן [בני] היונה וכו' כמה פעמים בתורה [כתב] מן התורין או מן בני היונה לא לישתמיץ קרא פעם א' וליכתוב מן בני התורים או מן היונה. אלא מדכתב מן התורים או מן בני היונה

והלא דין הוא משמע דלאו האי קרא היה לו לומר כן: שיבול ומה בני יונה כו'. פירוש אי לאו קרא דתורים הייתי מכשיר אפילו קטנים מקל וחומר ואם תאמר ואי לא כתיב קרא דתורים לא הוה ידעינן תורין כלל דכשרים לקרבן ויש לומר דהכי פירוש שיכול אי לאו דאקיש רחמנא תורים לבני יונה דמינה ילפינן בסמוך דתורין קטנים לא אלא היה כתוב תורים רחוק מצני יונה דהשתא היה משמע תורים צין גדולים צין קטנים ואפילו בלא קל וחומר הוה ידעינן אלא דניחא ליה למנקט למילף בקל וחומר אי נמי דהוה מצי למכתב בני יונה ותורים דהשתא לא הוה מקיש תורים לבני יונה דאיכא למימר דקאי נמי צני תורים ומכל מקום גדולים כשרים מדלא כתוב בהדיא בני יונה וצני תורים והוה אמינא מקל וחומר דכולם כשרים מ"ל תורים דמשמע גדולים דוקא כדמפרש לקטן דומיא דבני יונה: ומה